

YKSITYINEN HOIVAKOTI / IKÄIHMISTEN PALVELUASUMINEN JA PÄIVÄTOIMINTA

Olet perustamassa yksityistä hoivakotia. Sinulla on sosiaali- tai terveystieteiden tutkinto ja työkokemusta alalta sekä haave omasta yrityksestä. Voit tarkistaa pätevyyden sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 272/2005 ja ottamalla yhteyttä yritystoimintaasi valvoviin viranomaisiin.

IDEASTA TUOTE:

Millaisen hoivakodin olet perustamassa? Tarjoatko tehostettua vai tavallista palveluasumista? Yksikköä voidaan kutsua hoitokodiksi, palvelutaloksi tai pienkodiksi. Tarkennathan jo varhain asiakasryhmän, jotta tilat ja henkilöstö voidaan resursoida oikein.

Yövuorossa voidaan tapauksesta riippuen tarvita useampi työntekijä. Tähän vaikuttaa esim. asiakkaiden kuntoisuus, turvallisuus tai paloturvallisuusmääräykset.

Hoivakodin sisä- ja ulkotiloista löytyy omat ohjeet erilaisten asiakasryhmien tarpeiden mukaan. Katso myös www.vanhustyonkeskusliitto.fi

Ydintoiminnot

Asumisen palvelujen lisäksi tulee suunnitella hoivan ja huolenpidon sekä sairaanhoidon palvelu. Onko tehokasta ja laadukasta tuottaa mahdollisimman moni palvelu itse vai löytyykö alueelta yhteistyökumppaneita, joilta voisi ostaa esimerkiksi **ateria- ja lääkäripalvelut?** Muista myös potilasasiamiehen varmennus.

Asiakkaan palvelu- ja hoitosuunnitelmassa (PAHOSU) määritellään lisäksi perushoivan tarpeet, apuvälineet, sairaanhoito, virkistys sekä yhteistyö.

Ydintoimintojen lisäksi asiakkaiden palveluihin liittyvät päivätoiminta ja omatoimisuuden tukeminen sekä kuntouttava työote.

Yleiset toiminnot

Yrityksen **hallinnolliset tehtävät, kokoukset** (muut kuin PAHOSU- kokoukset) ja **perehdytys** ovat osa toiminnan arkea. **Tiedotus, koulutus ja**

Tutustuthan myös Etelä-Suomen lääninhallituksen julkaisuun: **Pätevä vastuhenkilö (2007).**

www.laanhallitus.fi

Esimerkiksi saattohoitotilanteissa ja haastavien asiakkaiden hoivassa henkilökuntaa tarvitaan normaalia enemmän.

Palvelu- ja hoitosuunnitelmassa määritellään asiakaskohtaiset tarpeet sekä löydetään palvelulle oikea hinta.

Asiakirjavaatimukset, asiakasrekisteri, asiakashallintajärjestelmät

työnohjaus kuuluvat yleisiin toimintoihin, joita ilman ei hoivakoti ja sen työntekijät pysty vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin. Myös **opiskelijajohjaus, kehittämistyö, toimistotyöt ja kiinteistön huoltotyöt** tulee muistaa. Mikäli hoivakodilla on useampi yksikkö, tulee yleisiin toimintoihin sisällyttää liikkuminen eri toimipisteiden välillä.

Yleisiin toimintoihin käytetty aika sisällytetään hinnoitteluun ja palvelujen tuotteistukseen.

Tutustu toimintaympäristöön

Tarvitaanko **ilmoitus- vai lupamenettely**? Lupamenettely tarvitaan, mikäli hoivakoti tarjoaa palvelua ympärivuorokautisesti. Päätös lupahakemuksesta tulee olla yrityksellä ennen toiminnan aloittamista! Lakiuudistusten myötä saatat tarvita luvan sekä sosiaali- että terveydenhuollon puolelta.

Jos toimit useamman läänin alueella, tarvitset lupamenettelyn ko. lääninhallituksilta erikseen.

Kun sopivat tilat löytyvät, hyväksytä ne valvovilla viranomaisilla.

Vuosittaisen toiminnan raportoinnin osalta lääninhallituksen lisäksi mm. Stakes kerää asiakastietoja hoitoilmoitus- tietokantaan (Hilmo).

Liiketoimintasuunnitelma

Tuotemäärityksen rinnalla tehdään tulossuunnittelua sekä mietitään liikevaihdon muodostumista. Liiketoimintasuunnitelma on hyvä suunnittelun työväline.

Liiketoiminnan suunnittelussa kannattaa hyödyntää ulkopuolista ammattilaista. Näin voit osaltasi minimoida riskit liian optimistisista laskelmista.

Yrityksesi toimintamallin tarkentuessa on hyvä kysyä: *"Onko palvelulle kysyntää ja tilaa markkinoilla ja milloin laskutettavan toiminnan tulisi alkaa?"* Huomioithan, että yritykselläsi on jo monia kustannuseriä, jotka vaativat pääomaa ennen varsinaisen toiminnan alkamista.

Kustannuslaskenta

Työntekijöiden palkkauskustannukset ovat yrityksen suuri menoerä. Tarvittava ja riittävä henkilökunta määrittyy työehtosopimuksen, suositusten, ohjeiden ja laatuvaatimusten mukaan. Sijaisuudet sekä työehtosopimuksen mukaiset vapaat ja palkan korotukset huomioidaan myös. Voitko hyödyntää oppisopimusopiskelijoita, työttömiä työntekijöitä tai voisiko yrityksesi olla sosiaalinen yritys? Lisätietoja saat parhaiten työvoimatoimistosta.

Voimassa olevat työehtosopimukset löydät www.finlex.fi

Sosiaalisesta yrityksestä löydät tietoa www.sosiaalinenyritys.fi

Yritystoiminnan tuloslaskelmaa hahmoteltaessa tulee olla tiedossa tarvittavan henkilöstön lisäksi **toimitiloista aiheutuvat kustannukset**. Ethän unohda paloturvallisia tekstiilejä, asiakkaiden erikoissänkyjä, hälytys- ja valvonta järjestelmää tai tarvittavia apuvälineitä.

Miten hoidetaan yleiset työt ja johtaminen?

Kuka hoitaa siivoukset, ruoan ja pyykkihuollon? Tarjoaako hoivakoti asiakkaan henkilökohtaiset hygieniavälineet ja muun irtaimen?

Pitääkö kaikki irtain ostaa vai voisiko esimerkiksi erikoiset hoivasängyt vuokrata tai hankkia leasing-sopimuksella?

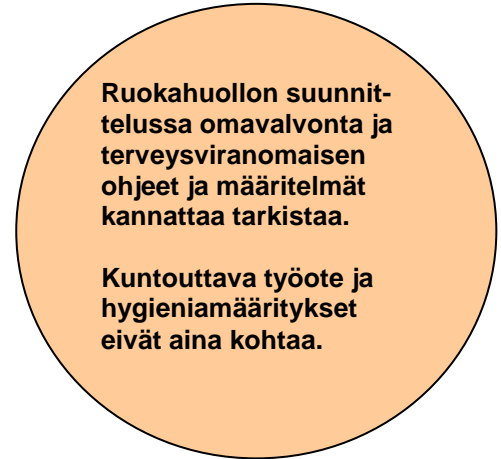
Kustannusten määrä on yrityskohtaista, riippuen kohteesta ja asiakaspaikoista. Yhtä tärkeänä ovat yrityksen **markkinointiin varattavat eurot**.

Liikevaihto ja palvelun hinta

Liikevaihto syntyy asiakasmyynnistä, tehdyistä maksusopimuksista ja – sitoumuksista. KELA ja Valtionkonttori myöntävät mm. tukia (hoitotuki, asumistuki), jotka ovat asiakaskohtaisia. Vuokrasuhteessa olevissa palveluasumisissa saattaa asiakkaalla olla oikeus myös kotitalousvähennyksen hyödyntämiseen siihen oikeuttavien palvelujen osalta (www.vero.fi).

Hoivan hinta määräytyy yleensä päivähinnan mukaan. Useimmiten hinnoittelussa on käytetty 3 tai 4-portaista hinnoittelua asiakkaan tarvitseman hoivan mukaan. Hoitoisuusaste määritellään usein alueella yleisesti käytössä olevien mittarien mukaan. Esimerkiksi RAVA(tar)- toimintakyky-mittari on työkalu, jota voidaan käyttää ikääntyvän asiakkaan toimintakyvyn ja päivittäisen avun tarpeen arvioinnissa. Hinnoittelua mietittäessä on hyvä muistaa sisällyttää yleistöimintoihin kuuluva aika kokonaishintaan. Reilu 10–15 % työajasta kuluu yleistöimintoihin.

Hinnoittelussa on tärkeää tarkastella myös markkinoiden yleistä hintatasoa. Kokonaishinnasta on pystyttävä helposti erittelemään ruoan, hoivan ja asumisen kustannukset sekä sairaanhoidonpalvelut, matkakulut ja erityistarpeiden osuudet. Useimmiten asiakkaan kokonaispalve-

TULOSLASKELMAN RUNKO	TASE-JA RAHOITUSLASKELMA
Liikevaihto	TASE
+ Liiketoiminnan muut tuotot	Pysyvät vastaavat yhteensä
<i>aine- ja tarvikekäyttö %</i>	Vaihto-omaisuus
- Aine- ja tarvikekäyttö	Myyntisaamiset
- Ulkopuoliset palvelut	Muut saamiset
- Muuttuvat henkilöstökulut	Rahat ja pankkisaamiset
- Muut muuttuvat kulut	VASTAAVAA YHTEENSÄ
Myyntikate	Oma pääoma
Myyntikate- %	Pitkäaikainen vieras pääoma
- Kiinteät henkilöstökulut	Lyhytaikaiset pankkilainat
- Vuokrat	Ostovelat
- Muut kiinteät kulut	Muu lyhytaik. vieras pääoma
Käyttökate	VASTATTAVAA YHTEENSÄ
Käyttökate- %	RAHOITUSLASKELMA
<i>Poistot ko:sta - %</i>	Tulos + poistot
- Poistot	lainojen nostot
Liiketulos	RAHAN LÄHTEET YHTEENSÄ
Liiketulos- %	Investoinnit
<i>korko- %</i>	Lyhennykset
- Korot ja muut rahoituskulut	Yksityisnostot, osingot
+ Satunnaiset tuotot ja kulut	Käyttöpääoma
<i>vero- %</i>	Käyttöpääoman lisäys
- Välittömät verot	Muun lyhytaik. vpo:n lisäys
Tilikauden voitto	RAHAN KÄYTTÖ YHTEENSÄ
	RAHOITUSYLIJÄÄMÄ
	KUMULATIIVINEN YLIJÄÄMÄ

lun maksajana on useampi taho ja hinta on sen vuoksi pilkottava.

Kannattavuuden kannalta minimihinta ja markkinoiden ja ostajan maksukyvyyn kannalta maksimihinta on yksi lähtökohta hinnoittelussa. Lisäksi on oleellista, millainen. Millainen hinnoittelu antaa pelivaraa korottaa hintoja perustellusti esimerkiksi käyttökustannusten ja henkilöstökulujen nousun myötä?

Kassabudjetti

Toimintaa aloitettaessa on tärkeää tehdä tuloslaskelman rinnalla myös tarkempi kassabudjetti, jonka avulla suunnitellaan rahan riittävyys toiminnan alussa. Tulojen yksityiskohtainen arviointi auttaa hahmottamaan, miten raskaisiin investointeihin ja muihin kuluihin yrityksellä on mahdollisuus. Tässä kohdassa punnitaan myös henkilökohtaisten säästöjen käyttö sekä lainan tarve tarkemmin. Isojen hoivakotien kohdalla kannattaa kartoittaa myös mahdolliset ”Business Angels”, yksityiset sijoittajat.

Rahoitus

Seuraavaksi sinun on vakuutettava yrityshankkeesi rahoittajat – myös pitkällä aikavälillä. Pohdi yhdessä yritysneuvojan kanssa milloin liiketoimintasuunnitelma ja tuloslaskelmat näyttävät riittävän konkreettisilta.

Hoivayrityksesi on kannattava, kun asetetut tulostavoitteet saavutetaan. Toimialan erityispiirteenä on ensimmäisten vuosien notkahdus. Keskustele yrityksesi vakavaraisuudesta ja liikevoiton kasvattamisesta kirjanpitäjän sekä tilintarkastajan kanssa. Näin varmistat suunnitelmallisen jatkuvuuden.

Perustamisasiakirjat

Kun yrityshankkeen liiketoiminnan suunnittelu on edennyt niin pitkälle, että on aika valita sopiva toimintamuoto auttavat yritysneuvontaorganisaatiot hyvän vaihtoehdon löytämiseksi. Perustamisasiakirjat ja ohjeita löydät oheisilta www-sivuilta.

Rekisteröimistöimien yhteydessä yrityksesi saa Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä Y-tunnuksen,

Valtakunnan tasolla liikevaihto/hlö 52,2. (ToimialaOnline 2008, tiedot perustuvat vuoden 2007 toteutuneisiin verotustietoihin).

Maksujen korvaus- ja maksukäytännöt on hyvä suunnitella niin, että yrityksen maksuvalmius säilyy. Tähän vaikuttavat laskujen ja saamisten kiertonopeus. Myyntisaamisten ka. valtakunnan tilastojen mukaan on 28,3 päivää ja ostovelkojen 66,5 päivää. (ToimialaOnline 2008, tiedot perustuvat vuoden 2007 toteutuneisiin verotustietoihin).

- Finnvera
- TE-Keskus
- Toimintaryhmät
- Pankit
- Hankkeet

www.prh.fi
www.ytj.fi
www.yrityssuomi.fi

jota tarvitset muun muassa asiakaslaskutuksen yhteydessä.

Aloita markkinointi ajoissa

Yrityshankkeen alussa olet miettinyt ajankohdan, jolloin toiminnan tulisi käynnistyä. On tärkeä turvata myös markkinoinnin keinoin, että suunniteltuna aloituspäivänä hoivakotiin saapuvat myös asiakkaat. Mikäli käyttöaste pysyy esimerkiksi puolivuotta kovin alhaisena tarkoittaa tämä monesti pitkäaikaista, vuosia kestävästä maksukyvyn heikkenemistä. Käyttöasteen kohotessa nopeasti 80 % -86 %:iin pystyy yritys normaalisti saavuttamaan taloudellisen tasapainon suunnitellussa ajassa.

Nopea ja tehokas markkinointikanava on www-sivut. Lisäksi esitemateriaali, lehtipuffit ja esitelehtiset ovat suosittuja. Teet markkinointityötä suoraan asiakkaille, kunnille ja rekrytoitaville hyville työntekijöille.

Julkisten hankintojen aikatauluja kannattaa seurata

Yrityshankkeen kanssa kannattaa olla ajoissa liikkeellä myös nykyisen hankintalain vuoksi. Parhaiten saat hankintamenettelystä tietoa tutustumalla jo tehtyihin hankintoihin ja niiden prosesseihin. Lisäksi kannattaa keskustella toisten yrittäjien kanssa, joilla löytyy omakohtaisia kokemuksia. Tärkeintä yrittäjälle on markkinoida palveluja jo hankinnan valmisteluvaiheessa, koska vain sillä tavoin julkinen sektori saa tiedon, mitä yksityiseltä palvelun tuottajalta on realistista pyytää.

Valmistaudu markkinoille hyvällä laatu järjestelmällä. Oman kunnan päätöksentekoa voit seurata esityslistoista ja pöytäkirjoista. Voit myös pyytää audienssin päästä kertomaan yrityksestäsi lautakuntaan.

Tarjouspyyntö kannattaa lukea huolellisesti ja tutustua tarjouspyynnön ja mahdollisen sopimuksen ehtoihin. Tarjouspyyntöasiakirjat liitteineen tulee lukea huolella – et voi tarjota kuin sen mitä ostaja määrittää. Vastaavatko sisällöt toisiinsa? Hinnan määrittelyssä on oltava tarkkana. Yrityksesi palvelutuotteen sisältö on harvoin täy-

Markkinointi kannattaa aloittaa vuosi ennen aloitusta. Tällöin eri ostajaosapuolet ehtivät miettiä hankintaa.

Lisäksi kunta mahdollisena ostajana voi ennakoida ostotarpeita budjetissaan.

Hankintalaki säätelee julkiset hankinnat. Seuraa hankintojen valmistelua kuntien omilta www-sivuilta sekä www.hankintailmoitukset.fi

Lisäksi www.tarjousneuvo.fi sivuilta löydät ajankohtaiset tiedot.

sin sama kuin mitä ostaja haluaa ostaa! Luetuta tarjouksesi vielä ennen lähettämistä kollegallasi.

Päivätoiminta – osa palveluasumista

Päivätoiminta voi olla osana hoivakotia. Palvelut voivat sisältyä hoivakodin asukkaan vuorokausihintaan, normaalina kuntouttavana toimintana. Lisäksi päivätoimintaa voidaan tarjota niille, jotka asuvat vielä omassa kodissa. Yhteisöllisyys ja vuorovaikutus voivat lisätä tai ylläpitää asiakkaan toimintakykyä.

Kotona asuvan ikäihmisten päivätoimintaan osallistuminen on usein kiinni asiakkaan omasta maksukyvyistä. Erityisesti maaseudulla päivätoimintaan osallistumisen matkakustannukset nousevat vuositasolla korkeaksi. Tällöin päivätoimintapalvelut kannattaa ajoittaa ajankohtaan, jolloin esimerkiksi kyläbussit voivat liikuttaa ikäihmisiä kohtuuhintaan kodin ja päivätoimintapaikan välillä.

Päivätoiminnan järjestäminen on myös henkilöstöresurssikysymys. Hoivakodin vakituinen henkilöstömäärä ei riitä, mikäli hoivakodin ulkopuolisia asiakkaita on useita ja heidän toimintakykynsä kovin vaihteleva. Tällöin kannattaa pohtia yritys- ja yhdistysyhteistyön mahdollisuutta kustannusten kasvun hillitsemiseksi.

Päivätoiminnan hinta vaihtelee ja määräytyy tarjonnan mukaan - esimerkiksi viriketoiminta, saunapalvelut, ruokailu ja kuntouttava toiminta.

Päivätoiminta sisältyy hoivakodissa yleensä ydintoimintojen kustannuksiin virike- ja kuntoutustoiminnan alle.

